

Kategorie cnót, między innymi męstwa, dzielności, nie są bez znaczenia w świecie iluzji, powierzchowności czy migotających znaczeń. Autorka książki znakomicie radzi sobie z figurami retorycznymi tak odległych przecież stylistyk, za co należą się jej wyrazy szczególnego uznania. Treść pracy nie pozostawi czytelnika bez oddźwięku własnych myśli i emocji, a może budować przestrzeń do dialogu wewnętrznego. Niezwykłe wartościowe są także porównania myśli Petrycego z rozważaniami jego następców, kontynuatorów, czy jedynie nawiązujących do nich lub czyniących z nich przedmiot własnych dociekań. Dzięki temu widzimy, jak ulegała ona rozszczepianiu, parcjalnemu zastosowaniu w innych podejściach do wychowania czy kształcenia, jak stawała się – mówiąc językiem J.H. Pestalozziego – „odżywką” dla ducha kolejnych pokoleń humanistów, w tym także pedagogów. Polecam niniejszą rozprawę nie tylko historykom wychowania, ale także teoretykom i filozofom wychowania.

Bogusław Śliwerski

ORCID 0000-0002-3875-8154

LIDIA BIELINIS, (2022). *Uczenie się w przestrzeniach cyfrowych uniwersytetu. Studium teoretyczno-empiryczne*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls, ss. 336

Książka Lidii Bielinis, adiunktki pracującej w Katedrze Pedagogiki Społecznej i Metodologii Badań Edukacyjnych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, powstała na podstawie rozprawy doktorskiej, przygotowanej pod kierunkiem prof. dra hab. Henryka Mizerka i dr Moniki Grochalskiej, zatytułowanej *Doświadczenie przestrzeni cyfrowej w procesie uczenia się młodych dorosłych (na przykładzie grup edukacyjno-dyskusyjnych w mediach społecznościowych)*. Recenzentami w postępowaniu doktorskim byli prof. dr hab. Roman Leppert oraz prof. UAM dr hab. Jacek Pyżalski. Zarówno bazowy manuskrypt doktoratu, jaki i jego książkowa odsłona stanowią dzieła wybitne, odkrywcze i wnoszące istotny wkład w dyskurs naukowy.

Praca dotyczy skąpo omawianego w literaturze problemu i wyjątkowo rzadko badanego zagadnienia, a mianowicie technologicznego wspomaganego uczenia się młodzieży akademickiej. Choć bowiem badacze z całego świata debatują nad tym, jak nowatorskimi rozwiązaniami technologicznymi można wspierać proces uczenia się dzieci oraz uczniów i uczennic szkół podstawowych czy średnich, wyjątkowo rzadko podejmują kwestię technologicznych wzmocnień aplikowanych w procesie uczenia się uniwersyteckiego. W konsekwencji, uczenie się szczebla wyższego „styka się” z technologiami głównie w kontekście kursów online, czy wykorzystywania rzeczywistości wirtualnej podczas realizacji praktycznych kursów, na przykład z zakresu ratownictwa medycznego. Autorka znakomicie wypełniła tę lukę, podejmując pogłębione i interdyscyplinarne studia, świetnie osadzone w aktualnym dyskursie naukowym, a jednocześnie odzwierciedlające obecne potrzeby społeczne.

Książka Doktorki Bielinis nie tylko jednak uzupełnia naszą wiedzę, ale także stanowi przykład pracy perfekcyjnie zaprojektowanej metodologicznie i niezwykle uczciwej oraz rzetelnej w dziedzinie zastosowanych procedur naukowego wnioskowania. Autorka prowadząc swój erudycyjny wywód, jest zawsze badaczką zdystansowaną, bazującą na danych, a jednocześnie śmiało zonglującą licznymi nowymi teoriami, takimi jak choćby konektywizm, generatywizm, czy smart education. W konsekwencji, praca ta ukazuje ugruntowany, wiarygodny i kapitalnie udokumentowany obraz znaczeń i sensów nadawanych przez młodych dorosłych procesowi uczenia się podczas zajęć akademickich, zapośredniczonemu różnorodnymi strefami cyfrowymi, takimi jak na przykład portale społecznościowe. Po raz pierwszy uzyskaliśmy zatem poważny wgląd w proces akademickiego uczenia się osadzonego w świecie Web 2.0, a także poznaliśmy konkretne wskazówki w zakresie tego, które fragmenty tej złożonej sieci technologicznej mogą stać się przestrzeniami efektywnego uczenia się studentów i studentek, a które stanowią raczej obszary edukacyjnie niefunkcjonalne. Ponadto, badania Autorki znacznie rozwijają teorię smart learning, szczególnie w zakresie nowej jej interpretacji, zakładającej, iż „inteligentne uczenie się” w swej istocie jest koncepcją kierowaną do wąskiej grupy uczących się, o specyficznych cechach poznawczych, a współczesne nauki o edukacji powinny skoncentrować się w dużym stopniu na skonstruowaniu bardziej uniwersalnej koncepcji wspomagania uczenia się z wykorzystaniem nowych narzędzi technologicznych.

Oprócz tego, że książka Lidii Bielinis jest bez wątpienia dziełem świetnie przygotowanym, merytorycznie bezbłędnym, a ponadto ważnym społecznie i potrzebnym nam wszystkim, została także znakomicie napisana. Autorka pisze lekko, ale jest też precyzyjna. Jej narracje są wciągające i pobudzające do przemyśleń. Książkę czyta się więc szybko, ale jej treści nie uciekają z umysłu – po jej przeczytaniu nie sposób nie myśleć o przyszłości uniwersyteckiej dydaktyki. Polecam zatem lekturę tej pozycji nie tylko wszystkim akademikom i akademikom, ale każdemu, komu bliski jest edukacyjny wymiar uniwersytetu, oraz wszystkim naukowcom i naukowczyniom szukającym inspirujących wzorców publikacyjnych.

Michał Klichowski

0000-0002-1614-926X

DOBROCHNA HILDEBRANDT-WYPYCH, ALEXANDER W. WISEMAN (RED.) (2021). *Comparative Perspectives on School Textbooks. Analyzing Shifting Discourses on Nationhood, Citizenship, Gender, and Religion*. London: Palgrave MacMillan, ss. 393

Publikacja, stanowiąca przedmiot niniejszej recenzji, traktuje o roli jednego – z kluczowego we współczesnym szkolnictwie środka dydaktycznego – podręcznika szkolnego w czterech wybranych, a zarazem fundamentalnych i wzajemnie uzupełniających się perspektywach porównawczych. Jest to między innymi